



Informace ze zdravotnictví Hlavního města Prahy

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hlavní město Praha
29.6.2005

5

Psychiatrie vč. AT a sexuologie - činnost oboru v Hlavním městě Praze v roce 2004

*Psychiatry incl. Alcohol and Drugs Guidance Centres and Sexology - Activity in
Branch in Region Praha in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie včetně AT a sexuologie v Hlavním městě Praze v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle územní.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexology in the region Praha in 2004 contains data about out-patient care from area of health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Data o činnosti ambulantních zařízení v oboru jsou čerpána z výkazu A (MZ) 1-01 pro rok 2004 vyplňovaného pravidelně s roční periodicitou. Výkaz vyplňuje každé ambulantní pracoviště psychiatrie, sexuologie, včetně ambulantních částí nemocnic, zařízeních poskytujících částečnou hospitalizaci (stacionáře) a zařízení krizové intervence státních i nestátních zdravotnických organizací všech resortů. Návratnost výkazů v roce 2004 byla 97,7 %.

Psychoterapeutické stacionáře vyplňují ještě samostatný výkaz, jehož návratnost v roce 2004 byla 100 %. Lůžková zdravotnická zařízení vyplňují výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu a jeho využití, který posloužil jako podklad pro další část této IZK (Lůžková péče).

Ambulantní péče

Personální zajištění a počty ošetření - vyšetření

V roce 2004 bylo v Hl. m. Praze evidováno 167 ambulantních pracovišť psychiatrie včetně AT a sexuologie, resp. tento počet ordinací odevzdal roční výkaz o činnosti. V oboru pracovalo 195,57 lékařů (součet úvazků včetně smluvních pracovníků), z toho bylo 96,2 % psychiatrů. Psychologů působilo v oboru 34,10 (součet úvazků včetně smluvních pracovníků).

Nejvíce zařízení poskytujících psychiatrickou péči najdeme v okrese Praha 4 (13,2 %), poté v Praze 5 a Praze 10. Nejvíce lékařů pak v okrese Praha 1 (11,4 %), dále Praha 5 a Praha 2.

Psychiatrie je oborem, který se v posledních letech pravidelně rozšiřuje, v roce 2004 už na 100 tisíc obyvatel připadalo 16,71 lékařů (např. v roce 2000 jen 12,57). Psychiatrů 16,07 na 100 tisíc obyvatel, psychologů 2,91 a nejméně sexuologů (0,53).

Počet ošetření v roce 2004 dosáhl počtu 672 015, tj. o necelých 50 tisíc víc než předchozí rok. Největší podíl poskytly samostatné ordinace lékaře specialisty (68,5 % ošetření), nejvytíženější byli lékaři v ostatních ambulantních zařízeních. Na jednoho lékaře zde připadlo 4 890 ošetření, v samostatných ordinacích lékaře specialisty to bylo 3 317 ošetření.

Nadpoloviční podíl ošetření je a byl poskytován ženám, v roce 2004 se na počtu ošetření podílely 59,2 %.

Počet prvních ošetření ve sledovaném roce se vlastně rovná počtu pacientů v daném roce ošetřených (lhostejno kolikrát) a tedy počtu léčených pacientů. Těch bylo v kraji Hl. m. Praha evidováno 97 144, ženy zaujímaly 60,3 %, děti do 14 let věku 4,3 % z celku. Počet ošetření na jednoho léčeného pacienta se tak pohyboval na úrovni téměř 7 ošetření, v celé republice je o málo nižší, necelých 6 ošetření na jednoho léčeného pacienta. V samotném kraji jsou nejčastěji ošetřováni pacienti vedení u lékařů na Praze 1 (10,6 ošetření na jednoho léčeného pacienta), dále v Praze 14 (9,5) a Praze 11 (9,2). Nejméně naopak pacienti v Praze 3 (4,6) a Praze 12 (5,1).

Vybraná onemocnění u léčených pacientů

Při posuzování vybraných onemocnění je třeba přihlídnout k tomu, že jednotkou zjišťování není pacient, ale diagnóza. Někteří pacienti tedy mohou být započítáni více než jednou, jestliže trpí více onemocněními. Součet jednotlivých onemocnění může být vyšší, než kolik je postižených pacientů.

Z vybraných sledovaných onemocnění se nejčastěji vyskytovaly neurotické poruchy (38 958 léčených pacientů), s výrazným odstupem jsou následovány afektivními poruchami (19 837) a ty opět s nezanedbatelným odstupem organickými duševními poruchami (8 597).

Všechna onemocnění byla nejčastěji léčena v samostatných ordinacích lékaře specialisty. Vyšší podíl ambulantních částí lůžkových zdravotnických zařízení lze pozorovat u onemocnění poruchy vyvolané alkoholem a ještě výrazněji u vývojových poruch v dětství a adolescenci. Zde je podíl prvních ošetření v ambulantních částech lůžkových ZZ 36,1 %, resp. 42,5 %. U ostatních diagnóz se pohybuje kolem 20 %.

Výskyt všech vybraných onemocnění je v kraji vyšší než v ČR, bereme-li údaj relativně na počet obyvatel. Zdůvodnění ale není v horším zdravotním stavu obyvatel kraje, ale v možnostech zdravotnických zařízení. Jejich síť je v hlavním městě hustší a stahuje určitou část pacientů z bližšího i vzdálenějšího okolí.

Činnost ambulantních pracovišť AT

Přílohu výkazu A (MZ) 1-01, podávající informace o léčbě alkoholiků a toxikomanů (AT péče), vyplnilo 48 poskytovatelů zdravotní péče, stejně jako v předchozím roce. Statisticky jsou zjišťováni pacienti „živé kartotéky“ (registrovány osoby sledované zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starším než jeden rok a všichni pacienti aktivně léčení krátkodobě i dlouhodobě) a tzv. „klidové kartotéky“.

V „živé kartotéce“ bylo evidováno 4 227 alkoholiků (2 444 mužů a 1 783 žen), z toho 91,7 % bylo na alkoholu závislých. Pacientů užívajících drogy léčila pracoviště AT 5 131 (3 251 mužů a 1 880 žen), závislých 93,2 %. Nejčastěji užívanou drogou byly opiáty a opioidy (47,1 %), z nich pak nejvíc heroin (87,1 % z opiátů a opioidů), a to mezi muži i ženami. Na druhém místě najdeme stimulantia (16,4 %), ale pouze v celku a u mužů. Druhou nejčastější drogou žen byla sedativa a hypnotika (jen u žen 26,4 %). Tabák

užívalo celkem 211 pacientů (4,1 %), 121 mužů a 90 žen. Závislost v tomto případě činila 100 %.

Zde uvedené údaje jsou data popisující důsledky užívání psychoaktivních látek, tedy data sekundární prevence. Jde o počet uživatelů, kteří v souvislosti s abúzem (nadměrné užívání/zneužívání) drog vyhledali lékařskou péči. Lze tedy předpokládat, že skutečné počty osob zneužívajících psychotropní látky jsou vyšší.

Psychoterapeutické stacionáře

Vedle psychiatrických ordinací a oddělení poskytují psychiatrickou zdravotní péči také psychoterapeutické stacionáře, denní či noční. V Hl. m. Praze jich v roce 2004 bylo v provozu 5. Zaměstnávali 29,21 lékařů (součet úvazků včetně smluvních pracovníků) a 27,31 psychologů (součet úvazků včetně smluvních pracovníků). Celkový počet míst byl 73 139 a celkový počet pacientů, kteří byli ve sledovaném období léčeni, dosáhl hodnoty 2 036.

Lůžková péče

Využívání lůžkového fondu a zatížení zdravotnických pracovníků

Na 5 psychiatrických nemocničních odděleních k 31.12.2004 pracovalo 26,12 lékařů a 106,00 ZPBD (ve všech případech přepočtený počet - součet úvazků). Průměrný počet lůžek v tomto roce byl 338,9; tedy na 100 lůžek připadalo 7,77 lékařů a 31,55 ZPBD (k 31.12.2004). Prostož lůžek činil 4,7 dní na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu, v celé ČR jen 4,1 dní. Pacienti byly v průměru ošetřovány 26,2 dní a nemocniční letalita (počet zemřelých osob na tisíc osob, které opustily nemocnici) činila 8,2 pacientů.

Na 5 psychiatrických odděleních odborných léčebných ústavů k 31.12.2004 pracovalo 100,62 lékařů a 392,93 ZPBD (ve všech případech přepočtený počet - součet úvazků). Průměrný počet lůžek v tomto roce byl 1 425,0; tedy na 100 lůžek připadalo 7,06 lékařů a 27,57 ZPBD (k 31.12.2004). Prostož lůžek činil 3,8 dní na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu, v celé ČR mnohem víc - 6,6 dní. Pacienti byly v průměru ošetřovány 68,2 dní a nemocniční letalita (počet zemřelých osob na tisíc osob, které opustily nemocnici) činila 54,7 pacientů.

Poznámky:

Na základě zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních byly změněny kategorie pracovníků. Údaje za nové kategorie pracovníků tak již nejsou totožné a plně srovnatelné s předchozími roky.

Symbol "Λ" na místě čísla v tabulkách značí, že při podrobnějším členění nelze data uvést, protože se jedná o individuální údaj a zdravotnické zařízení neposkytlo souhlas s publikováním dat.

Zpracovala: Mgr. Markéta Srbová
ÚZIS ČR, Krajský odbor Hl. město Praha
Karlovo nám. 5, 128 01 Praha 2
tel. 224 923 872
e-mail: srbova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

**Personální zajištění ambulantní péče dle druhu zdravotnického zařízení
a dle územních celků**

1/3

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾					ZPBD ²⁾
		lékaři				psycho- logové	
		celkem	z toho				
			psychiatrii	sexuo- logové			
Hlavní město Praha							
Ambulantní část lůžkových ZZ	18	38,66	35,50	1,86	16,84	41,22	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	131	138,71	135,16	3,55	11,46	48,06	
Ostatní ambulantní zařízení	18	18,20	17,40	0,80	5,80	22,45	
Celkem	167	195,57	188,06	6,21	34,10	111,73	
Praha 1							
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	1,60	1,60	-	1,40	1,00	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	12	16,15	16,15	-	1,00	7,10	
Ostatní ambulantní zařízení	3	4,50	4,50	-	2,50	6,50	
Celkem	16	22,25	22,25	-	4,90	14,60	
Praha 2							
Ambulantní část lůžkových ZZ	4	12,51	10,71	1,50	3,95	19,50	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	9	9,00	9,00	-	-	1,50	
Ostatní ambulantní zařízení	1	0,30	-	0,30	-	1,00	
Celkem	14	21,81	19,71	1,80	3,95	22,00	
Praha 3							
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	9	9,10	8,10	1,00	-	1,40	
Ostatní ambulantní zařízení	1	^	^	^	^	^	
Celkem	10	15,25	14,25	1,00	-	8,90	
Praha 4							
Ambulantní část lůžkových ZZ	3	2,10	2,10	-	1,00	1,10	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	16	16,50	16,50	-	2,50	6,76	
Ostatní ambulantní zařízení	3	2,30	2,00	0,30	2,00	3,20	
Celkem	22	20,90	20,60	0,30	5,50	11,06	
Praha 5							
Ambulantní část lůžkových ZZ	3	7,34	7,34	-	8,42	5,61	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	16	15,10	14,20	0,90	-	3,30	
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-	
Celkem	19	22,44	21,54	0,90	8,42	8,91	

Personální zajištění ambulantních služeb dle druhu zdravotnického zařízení a dle územních celků

2/3

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾				ZPBD ²⁾
		lékaři			psycho- logové	
		celkem	z toho psychiatři	sexuo- logové		
Praha 6						
Ambulantní část lůžkových ZZ	2	5,10	5,10	-	1,00	4,00
Samostatná ordinace lékaře specialisty	12	11,90	11,90	-	-	3,13
Ostatní ambulantní zařízení	1	^	^	^	^	^
Celkem	15	17,00	17,00	-	1,00	7,13
Praha 7						
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	6	6,50	6,50	-	-	1,00
Ostatní ambulantní zařízení	2	0,55	0,55	-	-	1,50
Celkem	8	7,05	7,05	-	-	2,50
Praha 8						
Ambulantní část lůžkových ZZ	3	7,16	5,90	0,26	1,07	8,41
Samostatná ordinace lékaře specialisty	8	7,70	7,70	-	-	3,00
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-
Celkem	11	14,86	13,60	0,26	1,07	11,41
Praha 9						
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	7	7,80	7,70	0,10	-	4,20
Ostatní ambulantní zařízení	3	2,00	2,00	-	0,30	1,75
Celkem	10	9,80	9,70	0,10	0,30	5,95
Praha 10						
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	2,75	2,75	-	-	1,00
Samostatná ordinace lékaře specialisty	15	14,10	12,75	1,35	-	6,75
Ostatní ambulantní zařízení	1	0,20	0,20	-	1,00	-
Celkem	17	17,05	15,70	1,35	1,00	7,75
Praha 11						
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	5	10,46	10,46	-	7,92	4,42
Ostatní ambulantní zařízení	1	1,00	1,00	-	-	1,00
Celkem	6	11,46	11,46	-	7,92	5,42

Personální zajištění ambulantních služeb dle druhu zdravotnického zařízení a dle územních celků

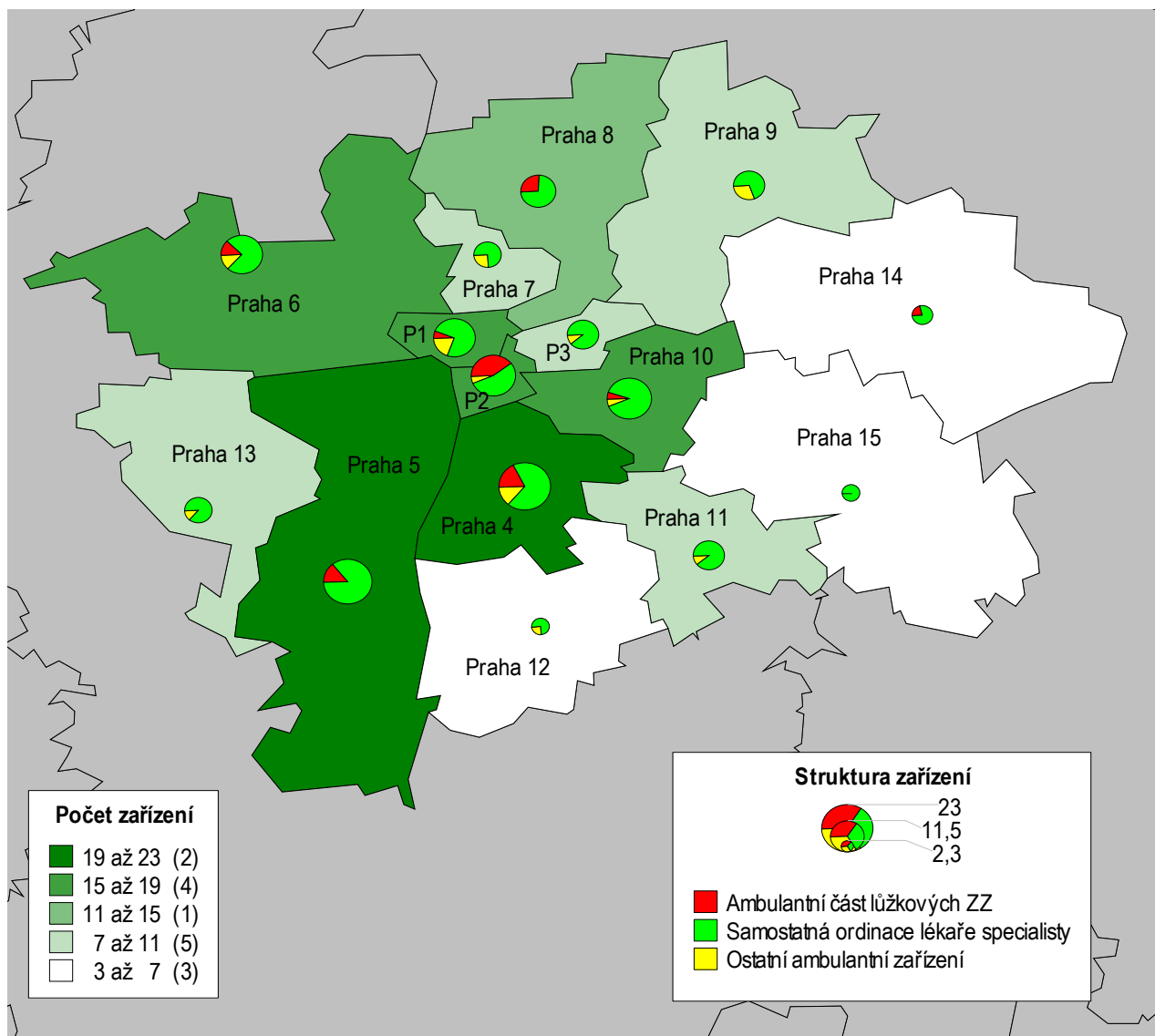
3/3

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾				psychologové	ZPBD ²⁾
		lékaři			celkem		
		z toho		psychiatři			
		sexuologové	celkem				
Praha 12							
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	2	2,00	2,00	-	-	-	
Ostatní ambulantní zařízení	1	1,00	1,00	-	-	-	
Celkem	3	3,00	3,00	-	-	-	
Praha 13							
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	6	5,20	5,20	-	0,04	3,50	
Ostatní ambulantní zařízení	1	0,20	-	0,20	-	-	
Celkem	7	5,40	5,20	0,20	0,04	3,50	
Praha 14							
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	0,10	-	0,10	-	0,60	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	4	3,20	3,00	0,20	-	1,00	
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-	
Celkem	5	3,30	3,00	0,30	-	1,60	
Praha 15							
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	4	4,00	4,00	-	-	1,00	
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-	
Celkem	4	4,00	4,00	-	-	1,00	

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

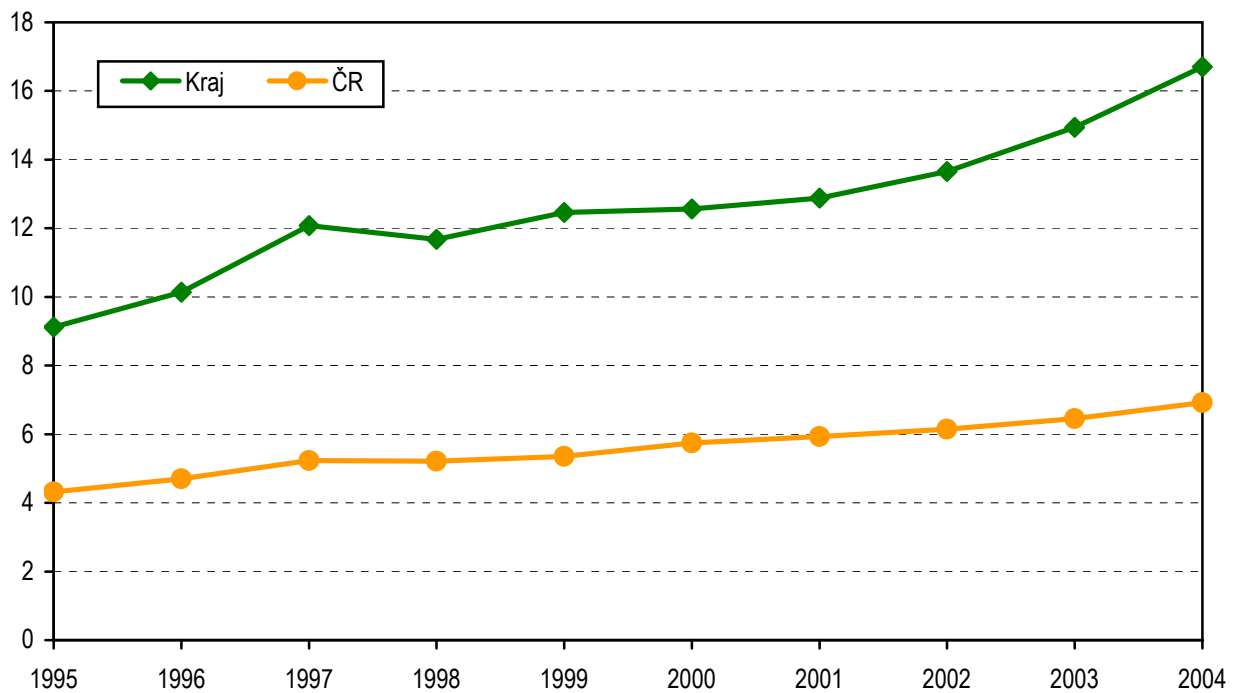
²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních § 5 - § 21

Sít' zdravotnických zařízení *) Hlavního města Prahy poskytujících ambulantní psychiatrickou péči dle okresů

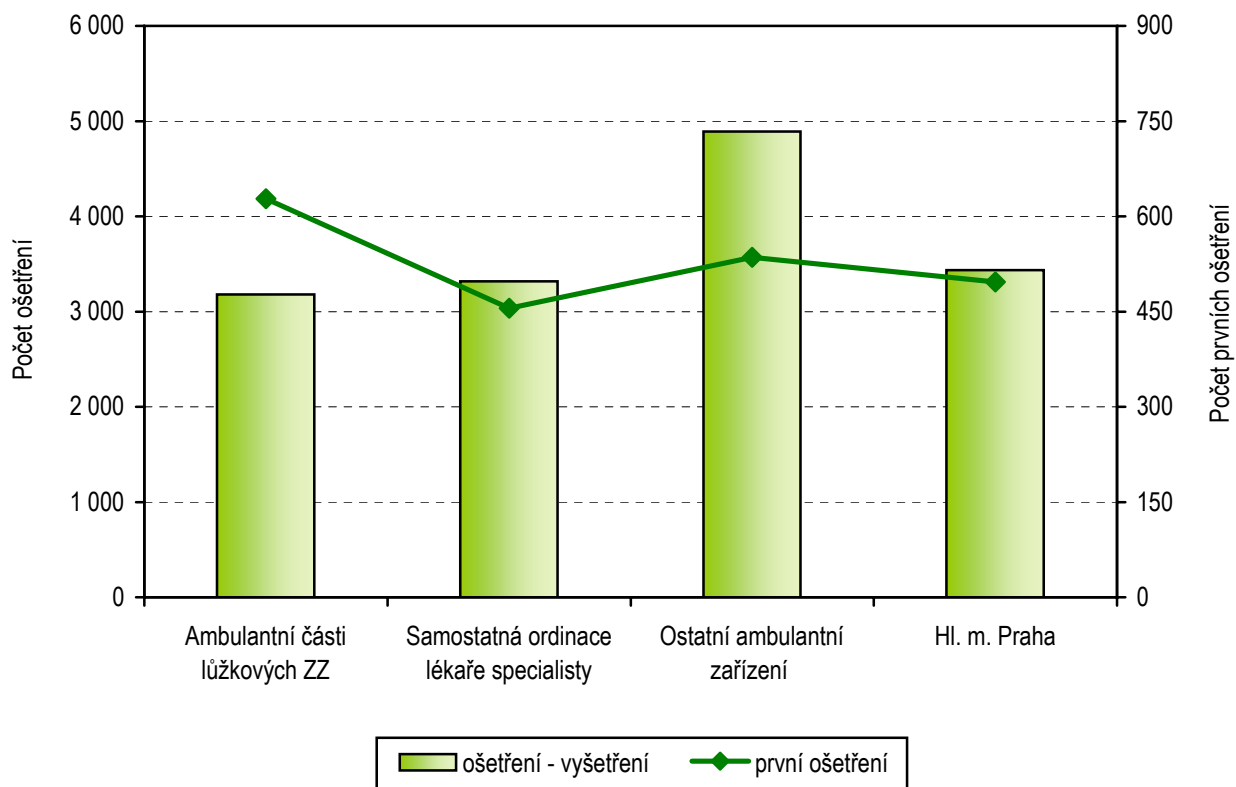


*) Do mapy jsou zahrnuta i detašovaná pracoviště, pokud je zařízení má. V tom případě jsou počty míst poskytování zdravotnické péče vyšší, než v předchozí tabulce.

Počet lékařů na 100 000 obyvatel v letech 1995 - 2004



Počet ošetření - vyšetření a prvních ošetření na 1 lékaře dle druhu zdravotnického zařízení



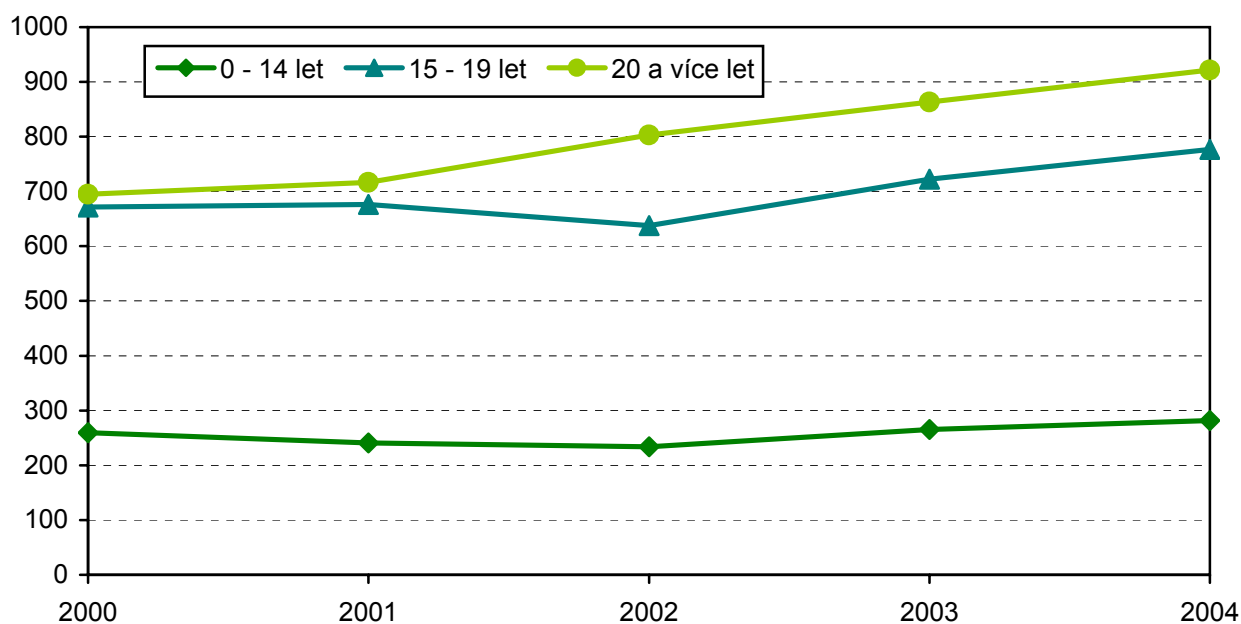
Ambulantní péče (počty ošetření - vyšetření) dle území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření ¹⁾			Počet oš. - vyš. na 1 léč. pacienta
	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	
Praha 1	98 598	49,72	1,69	9 283	67,52	2,94	10,62
Praha 2	89 185	57,40	2,38	15 297	53,30	2,94	5,83
Praha 3	27 558	62,08	2,59	6 020	64,97	3,46	4,58
Praha 4	81 484	56,95	5,23	9 863	59,11	7,58	8,26
Praha 5	59 768	60,85	10,25	9 059	59,54	15,55	6,60
Praha 6	51 511	60,49	1,85	9 107	58,99	3,46	5,66
Praha 7	18 168	67,97	-	3 542	57,85	-	5,13
Praha 8	48 571	60,87	0,48	8 510	59,28	0,14	5,71
Praha 9	46 079	59,04	2,45	5 179	57,04	5,70	8,90
Praha 10	57 553	63,88	1,03	9 330	62,07	1,56	6,17
Praha 11	46 343	63,61	2,26	5 029	64,80	2,39	9,22
Praha 12	6 856	72,30	0,03	1 355	69,37	0,15	5,06
Praha 13	22 085	63,54	2,96	3 062	65,41	4,96	7,21
Praha 14	9 900	63,94	-	1 042	64,78	-	9,50
Praha 15	8 356	68,31	-	1 466	63,23	-	5,70
Hl. m. Praha	672 015	59,17	2,90	97 144	60,29	4,25	6,92
ČR	2 647 852	60,03	3,59	449 680	59,54	5,30	5,89

¹⁾ Počet prvních ošetření v daném roce odpovídá počtu léčených pacientů v daném roce

²⁾ Osoby ve věku 0-14 let

Počet léčených pacientů na 10 000 obyvatel dle věku



Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾						
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizo-frenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti	vývojové poruchy v dětství a adoles.
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	2 254	1 410	1 734	3 818	9 217	1 254	1 643
Samostatná ordinace lékaře specialisty	5 830	2 213	5 040	15 080	25 167	4 870	2 187
Ostatní ambulantní zařízení	513	279	338	939	4 574	936	35
Hl. m. Praha	8 597	3 902	7 112	19 837	38 958	7 060	3 865
	na 10 000 obyvatel ²⁾						
Hl. m. Praha	73,75	33,48	61,01	170,18	334,23	60,57	182,84
ČR	48,09	24,27	39,12	83,18	172,25	25,61	96,65

¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

²⁾ U onemocnění vývojové poruchy v dětství a adolescenci je přepočítáno na 10 000 obyvatel ve věku 0-19 let

Pacienti ambulantních pracovišť AT dle užívané psychoaktivní látky a věku

Věk	Pacienti "živé kartotéky" podle užívané psychoaktivní látky					
	alkohol			drogy		
	celkem	z toho závislí ¹⁾ (%)	na 10 000 obyvatel ²⁾	celkem	z toho závislí ¹⁾ (%)	na 10 000 obyvatel ²⁾
0 - 14 let	5	.	0,34	29	.	1,98
15 - 19 let	50	.	7,70	553	.	85,15
20 - 29 let	661	.	35,39	3 035	.	162,48
30 - 39 let	1 247	.	73,42	913	.	53,75
40 a více let	2 264	.	37,89	601	.	10,06
Hl. m. Praha	4 227	91,74	36,26	5 131	93,24	44,02
ČR	25 235	77,49	24,72	15 390	77,39	15,08

¹⁾ Pacient abuzer, závislý na psychoaktivní látce, s možností akutních intoxikací a zdravotního poškození

²⁾ Obyvatelé příslušné věkové skupiny

Vyžívání lůžkového fondu psychiatrických oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	5	33	5	31
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	26,12	140,53	100,62	441,02
ZPBD ²⁾	106,00	540,39	392,93	2 833,50
sestry ²⁾ u lůžka	100,50	492,69	392,93	2 697,16
ZPOD ²⁾ u lůžka	25,75	135,06	165,88	1 139,29
Průměrný počet lůžek	338,91	1 503,91	1 425,00	9 638,52
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	270,6	1 211,5	1 272,9	8 736,7
na 1 lékaře	10,4	8,6	12,7	19,8
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,7	2,5	3,2	3,2
Počet lékařů na 100 lůžek	7,77	9,36	7,06	4,58
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	31,55	36,00	27,57	29,41
Počet hospitalizovaných	3 786	20 878	6 831	41 986
Nemocniční letalita	8,2	2,4	54,7	41,5
Využití lůžek ve dnech	292,2	294,8	326,9	331,8
Průměrná ošetrovací doba	26,2	21,2	68,2	76,2
Prostoj lůžek ³⁾	4,7	4,1	3,8	6,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestry - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s psychiatrickým oddělením v kraji: Fakultní nemocnice Motol
Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou
Ústřední vojenská nemocnice
Všeobecná fakultní nemocnice

Seznam OLÚ s psychiatrickým oddělením v kraji: Psychiatrická léčebna Bohnice
Psychiatrické centrum Praha